

**Педагогічний коучинг як технологія бакалаврської підготовки хорових диригентів****Шумська Людмила Юрієна<sup>1</sup>***Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Ніжин, Україна  
Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Київ, Україна*E-mail: [choirsvitych@ukr.net](mailto:choirsvitych@ukr.net)ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1440-049X>

*У статті розглядається педагогічний коучинг як технологія бакалаврської підготовки хорових диригентів. Проаналізовано сутність поняття коучинг, який передбачає оптимізацію засобів впливу на особистість або колектив для ефективного виконання професійних завдань.*

*Зазначено, що коучинг є технологією розкриття індивідуального потенціалу для максимізації особистої продуктивності та результативної роботи. Досліджено, що через коучинг створюється особистісний вимір виховання, що базується на збільшенні самостійності як у мисленні, так і в діях. Доведено, що коучинг визначається як педагогічна технологія суб'єкт-суб'єктного партнерства, що уможливорює продуктивність професійного цільовизначення, та є моделлю спільної педагогічної діяльності з проєктування, організації та проведення освітнього процесу шляхом створення комфортного середовища для здобувачів освіти і викладача. Обґрунтовано, що педагогічний коучинг визначається як організаційно-функційна технологія, спрямована на організацію персонального та конфіденційного процесу навчання; успішне вирішення поточних і стратегічних освітніх завдань; підвищення ефективності освітньої та виховної діяльності, особистісного розвитку кожного здобувача освіти; розвиток навичок розроблення бізнес-проєктів; висока результативність освітньо-виховного процесу в цілому. Визначено ключові детермінанти формування вольових якостей хорового диригента. Проаналізовано технології та методи педагогічного коучингу. На основі проведеного дослідження доходимо висновку, що в підготовці майбутнього хорового диригента повинна бути орієнтація на постійне здобуття знань з неодмінним доступом до практики. З'ясовано, що педагогічний коучинг як провідний чинник особистісного розвитку та професійного становлення хорових диригентів, інструментарій інтелектуальної та управлінської праці, показник людського мислення є стратегічно важливим ресурсом, необхідним для подальшого розвитку та постійного вдосконалення людського капіталу.*

**Ключові слова:** педагогічний коучинг, технологія, хорові диригенти.

**Вступ.** Будь-які видозміни, що відбуваються в соціальній, політичній, економічній, культурній, освітній та інших сферах суспільства і держави, співвідносяться з рівнем професійної компетентності фахівців усіх без винятку галузей, їхніми індивідуальними якостями, системою цінностей, життєвими пріоритетами тощо. Сьогодні перед системою вищої освіти гостро стоїть проблема формування не лише фахових компетентностей майбутніх спеціалістів, яка складається з універсальних, загальнопрофесійних та професійних компетентностей, а й їхніх тренерських навичок, що сприяють максимальному саморозвитку та повноцінній самореалізації у сфері хорового диригування, розвитку творчого стилю мислення, системної інтеграції та самоорганізації в різноманітних життєвих ситуаціях. У процесі супроводу особистісного розвитку хорових диригентів, як відзначають дослідники, доцільно враховувати значущий у сучасних умовах методичний орієнтир – організацію освітньо-виховного процесу переважно через призму синергетичного потенціалу технології педагогічного коучингу.

Проблеми, які пов'язані із використанням коучингу в освіті, натеper активно вирішуються дослідниками. Коучинг цілком закономірно включається в навчальну систему для досягнення поставлених цілей, оскільки спрямований на розкриття здібностей хорових диригентів і розвиток їхнього творчо-організаційного потенціалу. У підготовці студента – майбутнього хорового диригента суттєве значення має скерованість на розкриття та розвиток особистісних лідерських якостей. Лідер – це людина, яка йде попереду, вміє контактувати з людьми, відповідає за справу, вміє вести за собою та вмотивовувати учасників процесу, бачить проблему і шляхи її вирішення. Лідерські якості хорових диригентів можуть бути вродженими, але щоб стати по-справжньому лідером, потрібно навчитися

<sup>1</sup> заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри вокально-хорової майстерності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, професор кафедри оркестрового диригування та інструментознавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

застосовувати і розкривати свої здібності, тому актуальним є розглядання педагогічного коучингу як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів.

Педагогічний коучинг, як технологію бакалаврської підготовки хороших диригентів, досліджують українські вчені. Зокрема, наукові праці (Л. Костенко, А. Козир, Ю. Пучко-Колесник, Ю. Ткач, М. Шумського, Л. Хоменко-Семенової, К. Манро, Б. Зонова, Т. Борової, Ю. Сурмяка, Г. Побережської, Н. Горука, С. Романової, О. Чурикової-Кушнір, З. Софроній, В. Сидоренко) присвячені аналізу окремих аспектів розвитку коучингу, перспективі впровадження елементів зазначеної технології в освітній процес у закладах вищої освіти, які прогностично вплинули на бакалаврську підготовку хороших диригентів.

**Мета та завдання дослідження.** Метою статті є дослідження педагогічного коучингу як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів. Для досягнення мети визначено такі завдання: визначити сутність педагогічного коучингу як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів та проаналізувати його характерні ознаки.

**Матеріали та методи дослідження.** Розкриття мети дослідження базується на положеннях освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво (Освітньо-професійна програма).

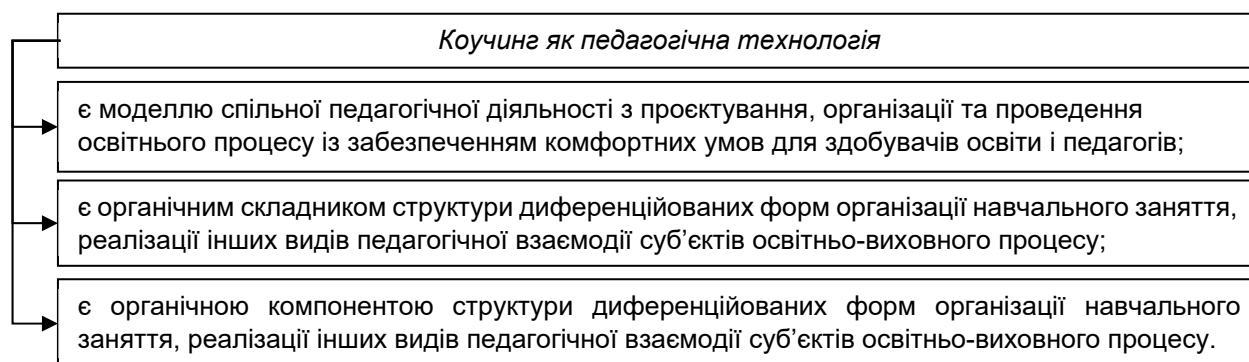
У процесі дослідження було використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, системно-структурний аналіз.

**Результати дослідження.** Коучинг в освіті ґрунтується на особистісному підході та передбачає психологічну підтримку здобувача й моделювання його професійного саморозвитку, спрямованих на формування стійкої потреби у здобутті високих результатів у професійній діяльності (Зонон, 2021).

Встановлено, що коучинг застосовується для розкриття індивідуального потенціалу щодо максимізації особистої продуктивності та результативної роботи. Однак він зосереджується на змінах і трансформаціях здатності особистості вдосконалювати, змінювати поведінку людей, які важко адаптуються, і стимулює породження нових, адаптивних і успішних дій (Борова, 2010). Коучинг, на думку Л. Бжезінського, в освіті означає підтримку здобувача освіти у його або її розвитку на шляху всієї системи освіти (Brzeziński, 2014).

З'ясовано, що через коучинг створюється особистісний вимір виховання, що базується на збільшенні самостійності як у мисленні, так і в діях. К. Манро описує коучинг як партнерство для підтримки людей у досягненні їхніх цілей (Munro, 2016). Г. Побережська стверджує, що коучинг як педагогічна освітня технологія базується на рівноправних, творчих учасниках освітнього процесу та скерована на виявлення та реалізацію потенціалу здобувача освіти для досягнення високого освітнього, соціального та особистісного розвитку (Побережська, 2017: 102).

Л. Бжезінський зазначає, що коучинг – це процес, який допомагає людям і командам виконувати завдання найбільш ефективним способом. Це передбачає розвиток індивідуального професійного потенціалу, подолання внутрішніх бар'єрів і обмежень для досягнення особистої досконалості та сприяння більш ефективній співпраці в команді (Brzeziński, 2014: 170]. Отже, можна стверджувати, що коучинг має всі ознаки педагогічної технології (див. рис. 1).



*Рис. 1. Коучинг як педагогічна технологія (Примітки: підготовлено за (Горук, 2015)).*

На відміну від інших науковців, Н. Горук наголошує, що технологію коучингу слід розглядати не лише як педагогічну підтримку чи створення оптимальних умов для розкриття потенціалу особистості, а й для формування самоосвітньої компетентності здобувачів освіти. Адже коучинг тренує вміння

ефективно діяти і вчитися, розвиває навички самостійного пізнавального пошуку, самоконтролю та ефективного керівництва власною освітньою діяльністю (Горук, 2015: 104).

Таким чином, коучинг – це не лише технологія, яка використовується за певних обставин; ефективний коучинг – це метод управління, спосіб взаємодії з людьми, спосіб мислення, спосіб буття. Ефективний коучинг веде педагога до мети, забезпечує якість програмних результатів навчання та, як наслідок, сформованість професійної майстерності майбутнього фахівця. Це не лише функція перетворення знань і навчання в навички, а й реалізація функції стимулювання інтересу до навчання, руху до усвідомлення, розвитку сильних сторін особистості здобувача, що робить навчальний процес більш цікавим і результативнішим (Brzeziński, 2014: 170-174).

Феномен педагогічного коучингу – у його значенні, як організаційно-функціональної технології, яка спрямована на організацію персонального та конфіденційного процесу навчання; успішне вирішення поточних і стратегічних освітніх завдань; підвищення ефективності освітньої та виховної діяльності, особистісного розвитку кожного здобувача освіти; розвиток навичок розроблення проєктів; оптимізація ефективності освітньо-виховного процесу в цілому. «Коучинг, на відміну від інших технологій, є особистим процесом навчання із двох причин. Перша причина, чому коучинг є індивідуалізованим, полягає в тому, що ця технологія навчання передбачає ексклюзивність добору знань для кожного здобувача освіти, швидкість сприйняття інформації, ступінь тренуваності та стиль навчання. Другою причиною може бути прийнятність застосування коучингу для зворотного зв'язку щодо сильних і слабких сторін студента» (Pisklova, 2021).

Л. Хоменко-Семенова зазначає, що коучинг розвиває у здобувачів освіти лідерські якості (Хоменко-Семенова, 2015:137). Звичайно, лідери формують успішні команди, а ті, у свою чергу, дають на ринку праці конкурентоспроможний продукт. Як наслідок, це успішна країна з ринковою економікою. Погоджуємося з думкою С. Романової, яка описує коучинг як явище освітнього процесу, побудованого на вмотивованій взаємодії, де педагог створює умови, які можуть розкрити особистісний потенціал здобувача освіти для досягнення його ключових цілей у певній галузі знань, в оптимальні терміни (Романова, 2010: 86).

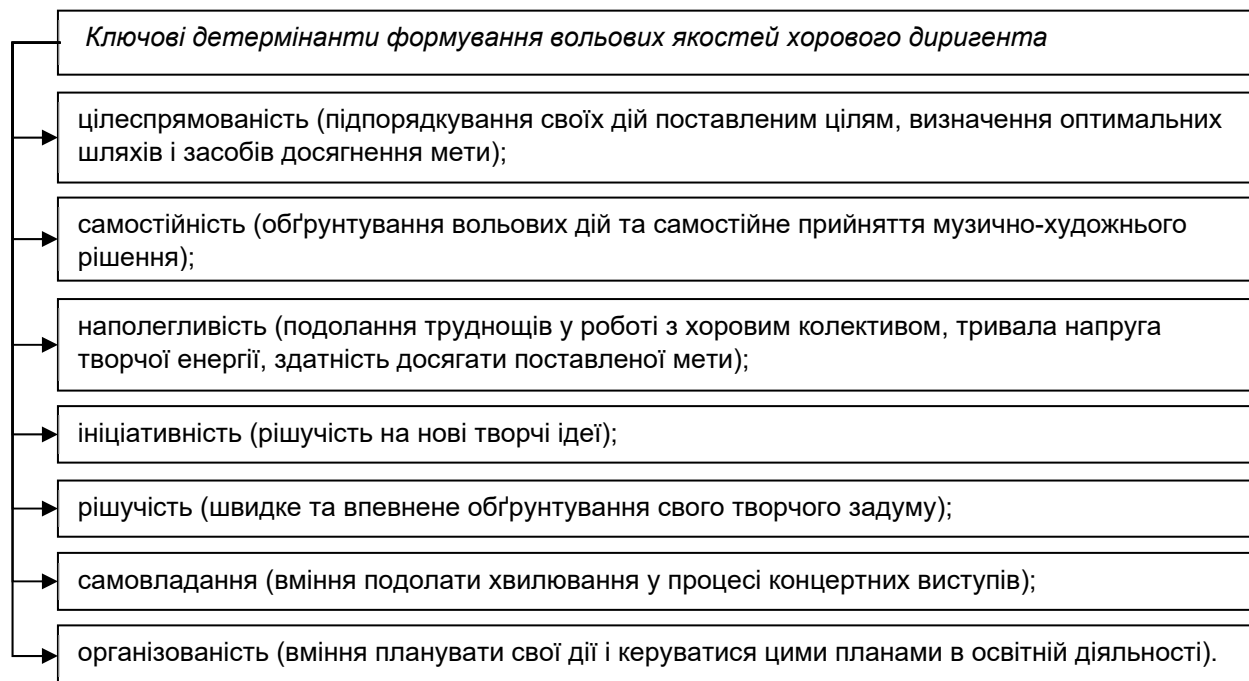
Дослідники звертають увагу на те, що коучинг допомагає хорошему диригенту зняти деякі обмеження, які існують у його свідомості, усуває сумніви в тому, що щось йому недоступне (Костенко, 2020). Коучинг розвиває лідерські здібності, тому лідерство не слід змішувати з маніпуляцією, оскільки просування вперед і керівництво людьми не обмежується якимись діями для досягнення особистих цілей. Лідер, маючи вроджені здібності керувати людьми, не зможе виконати цю місію, якщо він не володіє знаннями та навичками щодо здійснення хормейстерської управлінської діяльності, тому необхідно розвивати внутрішній потенціал і зростати в плані професійних навичок (Zholdasbekov, 2022). Усвідомлюючи це, доходимо висновку, що в підготовці майбутнього хорошого диригента повинна бути орієнтація на постійне здобування та оновлення знань з неодмінним доступом до практики (Шумська, 2020).

Керування хором – це процес озвучення музичних творів в інтерпретації диригента, котрий мовою семантичних мануальних жестів створює художньо-доцільне виконавське трактування авторського контексту.

А для цього повинен бути не лише вольовий вплив з боку хорошого диригента, а й міжособистісна взаємодія між хором та хором, оскільки диригентська сугестія зумовлює успішне творче становлення колективу (Костенко, 2019). Тому варто відзначити, що диригент із сильною волею спроможний ставити перед собою художні цілі, приймати важливі рішення і втілювати їх у виконавській вокально-хоровій практиці; вміти долати негативні емоції, що виникають у складних репетиційних ситуаціях. Подолання технічних складностей підвищує активність хористів і викликає почуття задоволення від творчої роботи. Хоровий диригент зі слабким волевиявленням не може досягти результативності у роботі з хором колективом (Бойко, 2019).

У диригентському виконавстві всі професійні якості керівника повинні перебувати у певній взаємодії і рівновазі. Вольовий вплив хорошого диригента можна поділити на два шляхи: перший – вплив жесту, який образно ілюструє хорівий твір; другий – внутрішньо активний вплив, який викликає у виконавців необхідний емоційний стан (Доронюк, 2010). Варто відзначити, що для хорошого диригента особливе значення має сила волі, яка йому потрібна не лише в процесі організації вокально-хорової роботи, а і впливу на кожного хорошого виконавця, що мають різний характер та темперамент. Саме вокально-хорова діяльність, яка є особливим видом колективної творчості, формує вольовий стан виконавців і хорошого диригента, їхні вміння здійснювати перевірку, самоконтроль і корекцію

музичних дій (Волкова, 2016). На рисунку 2 відображено ключові детермінанти формування вольових якостей хорового диригента (Чурикова-Кушнір, 2020).



*Рис. 2. Ключові детермінанти формування вольових якостей хорового диригента*

Примітки: підготовлено за (Чурикова-Кушнір, 2020).

Педагогічний коучинг як провідний чинник особистісного розвитку та професійного становлення хороших диригентів, інструментарій інтелектуальної та управлінської праці, показник людського мислення є стратегічно важливим ресурсом, необхідним для подальшого розвитку та постійного вдосконалення людського капіталу.

Безумовно, ціннісні, змістові, технологічні модифікації системи вищої освіти потребують змін професійних компетенцій викладачів, їхньої педагогічної позиції, особистісних якостей, які мають якнайкраще сприяти особистісному становленню студентів як майбутніх хороших диригентів, підвищенню продуктивності та ефективності освітньо-виховного процесу, підвищення самооцінки студентів тощо.

Таким чином, технологія педагогічного коучингу в системі вищої освіти за належної реалізації сприяє: підвищенню ефективності педагогічної діяльності; психологічний супровід студентів як у професійній діяльності, так і в житті загалом; правильна постановка розумних і актуальних цілей; адекватне визначення короткострокових і довгострокових життєвих цілей; розвиток особистих навичок управління часом; підвищення рівня самооцінки та впевненості в собі; ефективне та швидке подолання несприятливих життєвих та професійних ситуацій (Сидоренко, 2014).

У педагогічному коучингу використовують загальновідомі методи освіти (бесіда, спостереження, опитування, тестування, моделювання тощо), метатехнології (інтерактивні, тренінгові, практико-зорієнтовані, акмеологічні, адаптивні, іротехнології, компетентнісно-зорієнтовані), а також педагогічний коучинг має власні стандартизовані та апробовані процедури, моделі і технології самоактуалізації (SMATR, GROW, самокоучинг) (див. рис. 3).

Застосування ідей педагогічного коучингу на практиці означає поступовий перехід від традиційних аудиторних занять до тренінгової, індивідуальної, проектної, дистанційної форм роботи. Основними видами занять у процесі педагогічного коучингу, як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів, є тренінги, тематичні дискусії, «круглі столи», консультації, дистанційне консультування тощо. Тобто підґрунтям інструментарію коучингу виступає інтерактивне спілкування, дискусія (запитання-відповідь, Q&A), партнерські (рівноправні, фасилітативні) взаємовідносини викладача-коуча і педагога (Сидоренко, 2018).



Технології коучингу у системі підготовки хорових диригентів	<p>Технологія коучингу SMART/SMARTER (від англ. smart – розумний) – це мнемонічна аббревіатура, яка застосовується в проєктному менеджменті та управлінні для визначення цілей і постановки завдань.</p> <p>У практиці бакалаврської підготовки хорових диригентів успішно впроваджуються так звані SMART-критерії, які повинні відповідати меті: конкретний (specific) – визначення індивідуальних творчих потреб здобувачів; вимірний (measurable) – оцінювання рівня базової музичної освіти студентів; досяжний (attainable) – адаптація засвоєної диригентської техніки до вимог конкретної диригентської школи; значущий (relevant) – виявлення пріоритетів художнього смаку диригента-початківця і шляхів спрямування його індивідуальної освітньої траєкторії.</p>
	<p>Технологія коучингу «GROW» (від англ. grow – зростання) – полягає в певній послідовності (технології) постановки ефективних питань. Для запам'ятовування технології GROW та впровадження її у процес підготовки хорових диригентів використовується мнемонічне правило: Goal – постановка мети: визначення індивідуальної програми хорових творів для творчого зростання майбутнього диригента; Reality – аналіз реальності: здійснення студентом комплексного хорознавського аналізу кожного твору; Options – розроблення варіантів дій: добір технічних мануальних прийомів для відтворення конкретної хорової фактури; Will – сфокусування уваги на волі для досягнення мети, реалізації запланованої дії: створення власної виконавської інтерпретації кожного твору за консультативної участі коуча.</p>
	<p>Технологія самокоучингу – це технологія розкриття власного потенціалу майбутнього диригента та усунення внутрішніх бар'єрів за допомогою застосування самостійного підходу до визначення доцільності засобів художньої інтерпретації контексту хорової партитури і виробленої стратегії управлінсько-хормейстерських дій; засіб для визначення мети і завдань подальшого вдосконалення вокально- диригентської техніки на матеріалі зразків хорової літератури високого рівня складності. Самокоучинг гарантує усвідомлення, самостійність, відповідальність за результат власної художньо-виконавської діяльності.</p>
Методи коучингу у системі підготовки хорових диригентів	<p>Метод конкретних ситуацій – заснований на ствердженні, що шлях до вдосконалення власних знань можливо прокласти лише через розгляд, вивчення та обговорення конкретних проблемних ситуацій. У межах підготовки хорових диригентів – упровадження групових форм підсумкової атестації з подальшим обговоренням переконливості диригентської інтерпретації здобувачем кожного твору власної програми виступу.</p>
	<p>Метод емоційного стимулювання – в основі лежить принцип формування пізнавального інтересу шляхом створення позитивних емоцій до запропонованого виду діяльності, підвищення зацікавленості та мотивації до освітнього процесу. Під час підготовки хорових диригентів – застосування інформаційних технологій для ознайомлення з новітнім хоровим репертуаром, розвитку ціннісних орієнтирів та формування естетичних ідеалів на матеріалі художньо значущих творів хорового мистецтва.</p>
	<p>Метод створення ситуації пізнавальної дискусії – є дієвим методом активізації навчання, адже в дискусії народжується істина, а пошук істини завжди викликає посилену зацікавленість темою. В методиці викладання хорового диригування – систематичне обговорення результатів підсумкової диригентської атестації, вражень від колективного відвідування майстер-класів диригентів – практиків та концертних програм професійних хорових колективів.</p>
	<p>«Мозаїка» – метод розподілу обов'язків у групі, коли розподіл здійснюють самі педагогічні працівники. Такий вид діяльності апробовано у світовій практиці проведення практичного роботи з хором, в умовах якого майбутні диригенти, без допомоги викладача-коуча, розподіляють обов'язки, репетиційний час та творчі завдання в хорі та звітують за досягнені результати.</p>
	<p>Метод проєктів – метод, що виводить діяльність педагогічних працівників на новий, навчально-науковий рівень. У царині підготовки хорових диригентів – проєктування змісту та цілей створення музично-просвітницьких програм з популяризації національного та світового хорового мистецтва, створення концепції окремої концертної програми та режисура її перебігу.</p>

*Рис. 3. Технології та методи педагогічного коучингу* (Примітки: адаптовано автором за джерелами (Сидоренко, 2014)).

Застосування ідей педагогічного коучингу на практиці означає поступовий перехід від традиційних аудиторних занять до тренінгової, індивідуальної, проєктної, дистанційної форм роботи. Основними видами занять у процесі педагогічного коучингу, як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів, є тренінги, тематичні дискусії, «круглі столи», консультації, дистанційне консультування тощо. Тобто підґрунтям інструментарію коучингу виступає інтерактивне спілкування, дискусія (запитання-відповідь, Q&A), партнерські (рівноправні, фасилітативні) взаємовідносини викладача-коуча і педагога (Сидоренко, 2018).

Отже, використання педагогічного коучингу, як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів, сприяє розвитку професійних компетентностей, які забезпечують у здобувачів високий виконавський рівень у подальшій професійній діяльності.

**Обговорення результатів.** Підсумовуючи результати дослідження, можна відзначити, що педагогічний коучинг, як технологія бакалаврської підготовки хороших диригентів, забезпечує високу якість програмних результатів навчання, тим самим доводить, що «педагогічний коучинг – це організаційно-функціональна технологія, спрямована на організацію персонального та конфіденційного процесів навчання; підвищення ефективності освітньої та виховної діяльності, особистісного розвитку кожного здобувача освіти; успішне вирішення поточних і стратегічних освітніх завдань» (Pisklova, 2021). Не випадково педагогічний коучинг, як технологія бакалаврської підготовки хороших диригентів, стає все більш затребуваною і необхідною в сучасній освіті. Серед основних цілей педагогічного коучингу, як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів, автор виділяє розвиток лідерських якостей особистості, що є показником професіоналізму диригента, спроможного керувати співацьким колективом. Лідерські якості хорошого диригента включають: комунікативно-сугестивну техніку, термінологічно-вербальну переконливість, ораторський артистизм, мануально-вокальну досконалість.

**Висновки.** Таким чином, у результаті проведеного дослідження визначено, що педагогічний коучинг, як технологія бакалаврської підготовки хороших диригентів, набуває все більшої актуальності. Встановлено, що врахування індивідуальних потенційних можливостей в оцінюванні освітніх досягнень, можливе при активному застосуванні коучингу – як педагогічної технології, за якої діяльність педагога передбачає пошук нових, оптимальних способів досягнення певної мети, перспективних завдань для особистісного та професійного зростання. В результаті застосування педагогічного коучингу майбутні хороші диригенти набувають здатності працювати з художньо значущим матеріалом, самостійно здобувати нові знання та розвивати особистий творчий потенціал. Саме педагогічний коучинг істотно важливий для успішного здійснення хормейстерської діяльності, сприяючи професійному зростанню, саморозвитку та досягненню персональних цілей у галузі хорошого мистецтва.

Подальших розвідок потребує дослідження розроблення та впровадження методичних рекомендацій стосовно інтеграції елементів педагогічного коучингу, як технології бакалаврської підготовки хороших диригентів, та системи оцінювання освітніх досягнень здобувачів освіти на різних етапах їх навчання.

### **Література**

- Бойко В. Г. Специфіка професійної діяльності диригента академічного хор. *Культура України. Серія : Мистецтвознавство*. Харків : ХДАК, 2019. Вип. 63. С. 8-18.
- Борова Т. А. Коучинг – новітня технологія професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу. *Наука і освіта*. 2010. № 7. С. 33-37.
- Волкова Ю. І. Формування художньо-комунікативних умінь майбутніх учителів музики і хореографії: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичнонавчання» 2016. 20с.
- Горук Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2015. № 11 (1). С. 99-104.
- Доронюк В., Серганюк Л., Серганюк Ю. Диригент шкільного хору: навч. посіб. / В.Доронюк. Івано-Франківськ, 2010. 45 с.
- Зонов Б. Коучинг як процес підтримки та розвитку нових моделей поведінки в освітньому середовищі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2021, № 4 (108). С. 380-387. DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/380-387.

Костенко Л. В., Шумська Л. Ю., Шумський М. О. Диригентсько-хорова підготовка : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 300 с.

Костенко Л. Ю., Шумська Л. Ю. Методика викладання хорового диригування : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 145 с.

Освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво. URL: <https://sites.google.com/ndu.edu.ua/osvitni-prohramy/025-%D0%B1-%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE?authuser=0>

Поберезська Г. Г. Коучинг як педагогічна технологія студентоцентричного навчання у ВНЗ. *Технологія і техніка друкарства*. 2017. № 4. С. 99–107. DOI: 10.20535/2077-7264.4(58).2017.126891.

Романова С. М. Коучинг як нова технологія в професійній освіті. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*. 2010. Вип. 3. С. 83-87.

Сидоренко В. В. Педагогічний коучинг як інноваційна технологія науково-методичного супроводу професійно-особистісного розвитку вчителя в системі післядипломної освіти. *Наукова скарбниця освіти Донеччини. Донецьк*. 2014. № 3 (14). С. 13-19.

Хоменко-Семенова Л. О. Коучинг як ефективна технологія формування успішного студента. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*. 2015. № 7. С. 137141. DOI: 10.18372/2411-264X.7.10242.

Чурикова-Кушнір О. Д., Софроній З. В. Детермінанти формування вольових якостей у майбутнього хорового диригента. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2020. Вип. 1. С. 265-276.

Шумська Л. Ю. Технологія розвитку фахових компетентностей майбутніх диригентів хору: системно-інтегративний підхід. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського = Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky : наук. журнал*. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2020. № 4 (133). С. 2229.

Brzeziński Ł. Coaching – możliwość wykorzystania w edukacji. *Przegląd Pedagogiczny*. 2014. № 2. pp. 166-175.

Munro C. Coaching in education: an introduction. 2016. URL: <http://www.growthcoaching.com.au/PDF/e-leadingchris-munro.pdf?country=au>

Pisklova M.V., Bekoeva M.I. Technology of pedagogical coaching as a basic model of supporting the personal development of students. *Eurasian Educational Space: Traditions, Reality and Perspectives. SHS Web Conf.* № 121 02001 (2021). 2021. DOI: 10.1051/shsconf/202112102001.

Zholdasbekov A. A., Janzakova M. A., Zholdasbekova D. A., Sikhynbaeva Z. S., Zhmageldyeva A. D. Formation of leadership competencies of future teachers using coaching technology. *Journal of Positive School Psychology*. 2022, Vol. 6, No. 1, 38-46.

## Pedagogical coaching as a technology of bachelor training intended for choir conductors

**Shumska Liudmyla<sup>2</sup>**

Nizhyn Mykola Gogol State University, Nizhyn, Ukraine  
Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music, Kyiv, Ukraine

*The article examines pedagogical coaching as a technology for undergraduate training of choral conductors. It analyses the meaning of the concept “coaching”, which involves optimising the means of influencing an individual or a team in order to effectively perform professional tasks.*

*It is noted that coaching is a technology for revealing individual potential in order to maximise personal productivity and effective work. The studies show that coaching creates a personal dimension of education, which is based on increasing independence both in thinking and in actions. It has been proved that coaching is defined as a pedagogical technology of the subject-subject partnership, which enables the productivity of professional goal-setting, and is a model of joint pedagogical activity in designing, organising and conducting the educational process by creating a comfortable environment for students and a teacher. It has been substantiated that pedagogical coaching is defined as an organisational and functional technology aimed at organising a personal and confidential learning process; successful solution of current and strategic educational tasks; increasing the effectiveness of educational activities, personal development of each*

<sup>2</sup> Honored Artist of Ukraine, Professor, Head of the Department of Vocal and Choral Mastery of the Nizhyn Mykola Gogol State University, Professor at the Department of Orchestral Conducting and Instrumental Science of the Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music

student; development of business project development skills; high effectiveness of the educational process as a whole. The key determinants of the development of willpower qualities of a choir conductor have been determined. The article also analyses technologies and methods of pedagogical coaching. On the basis of the conducted research, we have come to the conclusion that the training of the future choral conductor should be oriented towards the constant acquisition of knowledge with essential access to practice. It was found that pedagogical coaching as a leading factor in the personal and professional development of choral conductors, a toolkit of intellectual and managing activity, an indicator of human thinking is a strategically important resource necessary for the further development and constant improvement of human capital assets.

**Keywords:** pedagogical coaching, technology, choir conductors.

---

### References

- Boiko, V.H. (2019). Spetsyfika profesiinoi diialnosti dyryhenta akademichnoho khoru. [The specifics of the professional activity of the conductor of the academic choir.]. *Kultura Ukrainy. Ceriia : Mystetstvoznavstvo. Kharkiv : KhDAK*, Vyp. 63. pp. 8–18. [in Ukrainian].
- Borova, T.A. (2010). Kouchynh – novitnia tekhnolohiia profesiinoho rozvytku naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv vyshchoho navchalnoho zakladu. [Coaching is the latest technology of professional development of scientific and pedagogical workers of a higher educational institution]. *Nauka i osvita*. № 7. pp. 33–37. [in Ukrainian].
- Brzeziński, Ł. (2014). Coaching – możliwość wykorzystania w edukacji. [Coaching - the possibility of using it in education]. *Przegląd Pedagogiczny*. № 2. pp. 166-175. [in Poland].
- Churikova-Kushnir, O. D., Sofronii, Z.V. (2020). Determinanty formuvannia volovykh yakostei u maibutnoho khorovoho dyryhenta. [Determinants of the formation of volitional qualities in the future choir conductor]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*, Vyp. 1, pp. 265-276. [in Ukrainian].
- Doroniuk, V., Serhaniuk, L., Serhaniuk, Yu. (2010). Dyryhent shkilnoho khoru. [Conductor of the school choir]: navch. posib. / V. Doroniuk. Ivano-Frankivsk, 45 p. [in Ukrainian].
- Horuk, N. (2015). Kouchynh yak efektyvna tekhnolohiia formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti studentiv. [Coaching as an effective technology for forming students' self-educational competence]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*. № 11 (1). pp. 99–104. [in Ukrainian].
- Khomenko-Semenova, L.O. (2015). Kouchynh yak efektyvna tekhnolohiia formuvannia uspishnoho studenta. [Coaching as an effective technology for forming a successful student]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Psykholohiia*. № 7. pp. 137–141. DOI: 10.18372/2411-264X.7.10242. [in Ukrainian].
- Kostenko, L.V., Shumska, L.Yu., Shumskyi, M.O. (2020). Dyryhentsko-khorova pidhotovka. [Conductor and choral training]: navch. posib. Nizhyn : NDU im. M. Hoholia. 300 p. [in Ukrainian].
- Kostenko, L.Yu., Shumska, L.Yu. (2019). Metodyka vykladannia khorovoho dyryhuvannia. [Methodology of teaching choral conducting]: navch. posib. Nizhyn : NDU im. M. Hoholia. 145 p. [in Ukrainian].
- Munro, C. (2016). Coaching in education: an introduction. Available at: <http://www.growthcoaching.com.au/PDF/e-leadingchris-munro.pdf?country=au> [in English].
- Osvitno-profesijnoji prohramy «Muzychne mystectvo» pershogho (bakalavrsjkogho) rivnja vyshhoji osvity za specialnistju 025 Muzychne mystectvo ghaluzi znanj 02 Kuljtura i mystectvo. URL: <https://sites.google.com/ndu.edu.ua/osvitni-prohramy/025-%D0%B1-%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE?authuser=0>
- Pisklova, M.V., Bekoeva, M.I. (2021). Technology of pedagogical coaching as a basic model of supporting the personal development of students. *Eurasian Educational Space: Traditions, Reality and Perspectives. SHS Web Conf.* № 121 02001 (2021). DOI: 10.1051/shsconf/202112102001. [in English].
- Poberezska, H.H. (2017). Kouchynh yak pedahohichna tekhnolohiia studentotsentrychnoho navchannia u VNZ. [Coaching as a pedagogical technology of student-centered learning in universities]. *Tekhnolohiia i tekhnika drukarstva*. № 4. pp. 99–107. DOI: 10.20535/2077-7264.4(58).2017.126891. [in Ukrainian].
- Romanova, S.M. (2010). Kouchinh yak nova tekhnolohiia v profesiinii osviti. [Coaching as a new technology in professional education]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Psykholohiia*. Vyp. 3. pp. 83–87. [in Ukrainian].
- Shumska, L.Yu. (2020). Tekhnolohiia rozvytku fakhovykh kompetentnostei maibutnykh dyryhentiv khoru: systemno-intehratyvnyi pidkhid. [Technology of development of professional competences of future



conductors of the choir: a systemic and integrative approach]. *Naukovyi visnyk Pivdennoukrajinskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho = Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky : nauk. zhurnal*. Odesa : PNPu im. K. D. Ushynskoho, № 4 (133). pp. 22–29. [in Ukrainian].

Sydorenko, V.V. (2014). Pedahohichni kouchynh yak innovatsiina tekhnolohiia naukovo-metodychnoho suprovodu profesiino-osobystisnoho rozvytku vchytelia v systemi pislidyplomnoi osvity. [Pedagogical coaching as an innovative technology of scientific and methodical support of the professional and personal development of the teacher in the postgraduate education system]. *Naukova skarbnytsia osvity Donechchyny. Donetsk*. № 3 (14), pp. 13-19. [in Ukrainian].

Volkova, Yu.I. (2016). Formuvannia khudozhno-komunikatyvnykh umin maibutnikh uchyteliv muzyky i khoreografii. [Formation of artistic and communicative skills of future teachers of music and choreography]: avtoref. dys. kand. ped. nauk: spets. 13.00.02 «Teoriia ta metodyka muzychnonavchannia». 20 p. [in Ukrainian].

Zholdasbekov, A.A., Janzakova, M.A., Zholdasbekova, D.A., Sikhynbaeva, Z.S., Zhumageldyeva, A.D. (2022). Formation of leadership competencies of future teachers using coaching technology. *Journal of Positive School Psychology*, Vol. 6, No. 1, 38–46. [in English].

Zonov, B. (2021). Kouchynh yak protses pidtrymky ta rozvytku novykh modelei povedinky v osvitnomu seredovyshchi. [Coaching as a process of support and development of new behavior models in the educational environment]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, № 4 (108). pp. 380-387. DOI 10.24139/2312-5993/2021.04/380-387. [in Ukrainian].

Accepted: October 3, 2022

